

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗВОРОТНОГО ЗВ'ЯЗКУ У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ

*Водолажська Т. О., к.е.н., доцент,
Дегтярьов М. С., здобувач вищої освіти,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

У сучасному освітньому середовищі цифрові технології стають основою функціонування системи вищої освіти, сприяючи інтеграції інноваційних підходів у навчальний процес. Дистанційна форма навчання, що набула широкого поширення в останні роки, уже не розглядається як тимчасова альтернатива традиційному навчанню, а є повноцінною моделлю освітнього процесу, здатною забезпечити якісну підготовку фахівців.

Одним із найважливіших аспектів ефективного дистанційного навчання є організація зворотного зв'язку, адже саме завдяки постійній взаємодії викладача і студента формується мотивація, підтримується інтерес до навчання, забезпечується індивідуалізація підходів та моніторинг навчальних результатів.

Сучасні цифрові інструменти, інтегровані у платформи управління навчанням, дозволяють створювати динамічне середовище спілкування, у якому студенти не лише отримують знання, а й активно взаємодіють, рефлексують, співпрацюють і розвивають власні цифрові навички. Саме тому проблема ефективного зворотного зв'язку у дистанційному навчанні потребує комплексного дослідження.

У Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті (ХНАДУ) дистанційне навчання організовано з

використанням інтегрованих цифрових середовищ LMS Moodle і BigBlueButton (BBB), що забезпечують єдиний освітній простір для комунікації, оцінювання, співпраці та управління навчальними процесами, зокрема і для забезпечення зворотного зв'язку [1].

Система LMS Moodle є основною платформою для організації навчальних курсів. З усіма дисциплінами сформовано структуровані курси із поділом на тематичні модулі, кожен із яких містить лекційні матеріали, практичні завдання, презентації, інтерактивні тести та завдання для самостійної роботи здобувачів. Для підтримання зворотного зв'язку викладачі використовують:

- форумні дискусії, де студенти можуть ставити запитання, обговорювати проблемні теми та отримувати відповіді в асинхронному форматі;
- індивідуальні коментарі до завдань і тестів, що дозволяють кожному студентові побачити власні сильні сторони та напрями вдосконалення;
- рефлексивні опитування, які дають змогу виявити ставлення студентів до матеріалу, рівень складності теми та ефективність використаних методів.

Крім того, Moodle автоматично збирає аналітичні дані щодо активності здобувачів освіти, що дає змогу викладачу оперативно реагувати на зниження мотивації або пропуски, здійснюючи індивідуальне консультування через повідомлення системи.

Платформа BigBlueButton, інтегрована у Moodle, використовується для проведення онлайн-занять, практичних і лабораторних робіт, консультацій тощо. Функціональні можливості системи (спільний екран, інтерактивна дошка, чат, опитування, «піднята рука») створюють умови для активної участі кожного студента. Наприклад, під час вивчення теми «Мотивація персоналу» (курс «Управління персоналом») викладач

проводить коротке голосування щодо ефективності різних моделей мотивації, а потім спільно зі студентами аналізує результати на віртуальній дошці. Такий підхід сприяє розвитку критичного мислення і цифрової комунікації. Студенти не лише отримують коментарі в реальному часі, а й бачать, як їхні ідеї враховуються у подальшій роботі групи.

Для підвищення залученості студентів використовуються інструменти гейміфікації (Kahoot, Quizizz), інтегровані в систему Moodle. Завдяки цьому викладач може оперативно перевіряти рівень засвоєння матеріалу та одразу обговорювати результати під час занять. Автоматизовані звіти Moodle дають змогу формувати графіки прогресу, середні оцінки групи та індивідуальні траєкторії розвитку. Це дозволяє викладачу персоналізувати навчання й надавати цілеспрямовані рекомендації для кожного студента.

У ХНАДУ дистанційне навчання поєднує різні інструменти зворотного зв'язку, як-от: Moodle-форуми, онлайн-зустрічі в BigBlueButton, індивідуальні консультації та щотижневі опитування в Google Forms. Такий підхід дозволяє не лише оперативно оцінювати навчальні результати, а й підтримувати емоційний контакт між викладачем і студентом, що особливо важливо у віртуальному середовищі. Наприклад, студенти презентують власні ідеї та міркування під час конференції у BigBlueButton, а викладач і група надають усний і письмовий фідбек. Результати презентацій оцінюються в Moodle за критеріями, що враховують не лише зміст, а й використання цифрових інструментів.

Отже, використання цифрових інструментів для зворотного зв'язку у ХНАДУ забезпечує:

1. Двосторонню інтерактивну комунікацію, що підвищує якість навчання та залученість студентів.
2. Персоналізацію навчального процесу, завдяки чому кожен студент отримує індивідуальні поради та рекомендації.

3. Розвиток цифрових компетентностей, необхідних для сучасного фахівця.

4. Ефективний моніторинг успішності та участі студентів у навчальному процесі.

Таким чином, інтеграція LMS Moodle та BigBlueButton у навчальний процес ХНАДУ довела свою ефективність як система забезпечення оперативного й багаторівневого зворотного зв'язку у дистанційному навчанні. Вона створює умови для розвитку цифрових навичок, активізації пізнавальної діяльності, підвищення мотивації та формування у студентів навичок самостійного навчання.

Розроблений підхід може бути використаний і в інших закладах вищої освіти для підвищення якості освітнього процесу, побудови відкритого інформаційного середовища та ефективного управління педагогічною взаємодією.

Література :

1. Навчальний сайт Харківського національного автомобільно-дорожнього університету : *веб-сайт*. URL: <https://dl2022.khadi-kh.com/> (дата звернення 12.10.2025)

2. Кучерак І. В. Цифровізація та її вплив на освітній простір у контексті формування ключових компетентностей. *Інноваційна педагогіка*. 2020. № 22. Т. 2. С. 91–94.

3. Горбатюк О., Поліщук С. Особливості функціонування закладів вищої освіти під час війни: очна та дистанційна форми освіти, їх ключові переваги та недоліки. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2023. № 66. С. 5–13.